

مقدمه

انواع سموم کشاورزی را می‌توان در سه دسته اصلی علف‌کش‌ها، حشره‌کش‌ها و قارچ‌کش‌ها دسته‌بندی کرد. این سه دسته حدود ۹۰ درصد از کل آفت‌کش‌های مورد استفاده در کشاورزی را شامل می‌شوند و تنها ۱۰ درصد بقیه نیز به سموم جونندگان، باکتری‌ها، کنه‌ها و ... تعلق دارند، اما همین ۱۰ درصد باقیمانده نیز دارای اهمیت زیادی هستند و باید با آنها مقابله کرد تا باعث کاهش عملکرد کمی و کیفی محصولات نگردد. در این بین برخی کنه‌ها به برخی محصولات خسارت شدیدی وارد می‌کنند که باید شناسایی گردند و بهترین راه و یا بهترین سموم برای مبارزه با آنها انتخاب گردد.

ترکیبات پیریدازینون

پیریدابن

این کنه‌کش ترکیبی است غیرسیستمیک که خاصیت کنه‌کشی و حشره‌کشی دارد و با نام تجاری سان مایت نامیده می‌شود.

پیریدابن آفت‌کشی است با تاثیر ماندگار و روی مراحل مختلف به ویژه مراحل لاروی و پورگی کنه‌ها، سفیدبالک‌ها (شکل ۱) و شته‌ها مؤثر است. در ایران پودر و تابل ۲۰٪ آن به نسبت ۵٪ در هزار علیه کنه زنگ مرکبات توصیه می‌شود.

شکل ۱- پیریدابن علاوه بر خاصیت کنه‌کشی، روی برخی حشرات مثل سفیدبالک و شته نیز مؤثر است.

ترکیبات تiazولیدین

هگزیتiazوکس

هگزیتiazوکس یک کنه‌کش نفوذی با اثرات گوارشی است. این کنه‌کش روی تخم، لارو و پوره مؤثر است؛ ولی روی کنه بالغ اثری ندارد. در عین حال تخم کنه بالغی که با هگزیتiazوکس تیمار شده باشد، عقیم است. این کنه‌کش روی کنه نقره‌ای، کنه قرمز و کنه شرقی مرکبات مؤثر است. هگزیتiazوکس روی تخم کنه‌های خانواده Tettanychidae اثر انتخابی دارد و بنابراین در مدیریت تلفیقی آفات توصیه می‌شود.

ترکیبات پیرازول

فن پایروکسی میت

فن پایروکسی میت ترکیبی است که در سال ۱۹۹۱ معرفی شده است. این ترکیب با نام تجاری اورتوس، از کنه‌کش‌های تماسی-گوارشی است که روی تخم، لارو، پوره و کنه بالغ مؤثر است. همچنین مهار کننده انتقال الکترون در میتوکندری است. سوسپانسیون غلیظ ۰.۵٪ آن علیه کنه‌های تارتن درختان میوه و کنه قرمز مرکبات مصرف می‌شود. کاربرد این کنه‌کش به تنهایی و همراه با روغن، در باغ‌های مرکبات مازندران، پوره و کنه قرمز بالغ را کنترل می‌کند.

ترکیبات کینازولین

فنازاکوین

یک ترکیب تماسی است که از متابولیسم جلوگیری کرده، روی تخم کنه مؤثر بوده و از تفریح تخم کنه جلوگیری می‌کند. سوسپانسیون غلیظ ۰.۲٪ آن به نسبت ۰/۴ در هزار علیه کنه قرمز اروپایی روی درختان میوه سردسیری توصیه می‌شود.

شکل ۲- کنه‌کش فنازاکوین روی کنه قرمز اروپایی تاثیرگذار است.

ترکیبات اکسازول

اتوکسازول

اتوکسازول با نام تجاری باروک است که روی مراحل نابالغ کنه قرمز اروپایی مؤثر است و به صورت سوسپانسیون غلیظ ۱۰٪ عرضه می‌شود. گفته می‌شود که این ترکیب از پوست اندازی کنه و شته جلوگیری می‌کند.

ترکیبات تترونیک اسید

اسپیرودیکلوفن

اسپیرودیکلوفن کنه‌کشی که دامنه تاثیر زیادی دارد. این کنه‌کش با نام تجاری انویدور عرضه می‌شود به نسبت ۰/۵ در هزار برای کنترل کنه قرمز اروپایی و کنه تارتن و به نسبت ۰/۲ در هزار برای کنترل کنه زنگ مرکبات توصیه می‌شود. بهتر است مصرف این کنه‌کش در اوایل فصل صورت گیرد. نحوه تاثیر آن ویژه بوده و مهار کننده بیوسنتز چربی‌ها است؛ بنابراین آن را برای کنترل کنه‌های مقاوم به سایر کنه‌کش‌ها توصیه می‌کند.

ترکیبات پیرول

کلرفناپیر

کلرفناپیر یک کنه‌کش_حشره‌کش گوارشی است که خاصیت تماسی هم دارد. این آفت‌کش پیش‌ساز یک ترکیب ناجورکننده فسفریلاسیون اکسیداتیو می‌باشد؛ بنابراین علیه آفات مقاوم به ترکیبات فسفره، کاربامات،

PTMP/SK/R&D/A/ Acaricides /20062021

پایروترییدی و بازدارنده‌های سنتز کیتین توصیه می‌شود. کلرفناپیر روی گیاهان خاصیت نفوذی دارد و در مزارع پنبه، سبزیجات، درختان میوه و مرکبات مصرف می‌شود.

منبع

طالبی جهرمی، خلیل (۱۳۹۱). سم‌شناسی آفت‌کش‌ها (چاپ چهارم). تهران: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران.

